

Iveta Kažoka. Sems Altman, OpenAI izpilddirektors, nupat paziņojis, ka dažu gadu laikā tiks izveidots mākslīgais superintelekts [1]. Viņš pārspilē?

Nē, tas tiešām šobrīd ir ticamākais scenārijs. Mākslīgā intelekta tehnoloģijas strauji attīstās, turklāt šī tendence ir noturīga, pateicoties aizvien lielākām skaitļošanas jaudām: mākslīgais intelekts pirms četriem gadiem sasniedza maza bērna izpratnes līmeni, pirms diviem gadiem tā jau bija pamatskola, bet pats jaunākais, nupat publiskotais modelis [2], ir aptuveni doktorantūras studenta līmenis. Mans pieņēmums: tā turpināsies. Man šķiet, ka ticamākais scenārijs aptuveni atbilst futūrista Reja Kurcveila prognozētajam – superintelekts 2029. gadā [3].

Superintelekts kā tuvas nākotnes perspektīva – vai tiešām tas ir tik pašsaprotami?

Silīcija ielejas tehnoloģiju kopienās par to ir konsenss. Tas izveidojies pēdējo divu gadu laikā.

Kā varētu izpausties mākslīgais superintelekts? Tie būtu zinātniski atklājumi, kas cilvēcei nav pa spēkam?

Jā, tie varētu būt arī jauni atklājumi. Man gan ir arī savs šaurāks un personiskāks kritērijs, kas saistīts ar manu profesiju un StratCom pētījumiem – cik lielas ir mākslīgā intelekta spējas par kaut ko pārliecināt cilvēku? Rezultāts, ko OpenAI publiskojuši: 81.7%. Proti, šis modelis ir pārliecināšāks nekā 80% cilvēces! (..)Vidēji pēc astoņu minūšu sarunas ar mākslīgo intelektu viņi vairāk sāka šaubīties par šīm teorijām. Kas notiks brīdī, kad mākslīgais intelekts kļūs pārliecināšāks par pašu pārliecināšāko cilvēku? Kāda jēga būs izmantot cilvēkus kā pārliecinātājus, ja to pašu automatizēti, neapstājoties, varēs izdarīt mākslīgais intelekts?

Labi, pieņemam, ka tā ir taisnība – ap 2029. gadu pasaulē uzrodas superintelekts. Mākslīgais intelekts kļūvis pārliecināšāks par jebkuru cilvēku un spēj nākt klajā ar jauniem zinātnes atklājumiem. Vai šādai nākotnei vispār ir iespējams sagatavoties?

Nav jau variantu! Jāspēj adaptēties – nedrīkst nolaist rokas, jāšāk gatavoties. Jau šobrīd jāšāk domāt, kā šādā pasaulē varam īstenot savas pamatvērtības – piemēram, individuālo brīvību vai līdztiesību(..)

Ja pieņem, ka superintelekts varētu būt tik bīstams, vai tiešām nav veidu, kā to apturēt? Pirms pusotra gada bija zinātnieku atklātās vēstules [8] un aicinājumi iepauzēt.

Vislabāk uz šo jautājumu varētu atbildēt Valsts prezidents un viņa delegācija, kas nupat bija Silīcija ielejā, tikās ar Semu Altmenu, gūgli, citiem [9]. Manas sarunas ar cilvēkiem, kas veido šīs tehnoloģijas, liecina, ka viņi apzinās, cik tās ir bīstamas. Taču viņi ir tehnoptimisti, kas vairāk redz pozitīvo, iespējas – viņi šobrīd ir gatavi runāt par riskiem, bet ne tādā pakāpē, lai nobremzētu mākslīgā intelekta attīstību. Es, klasiskais latvietis būdams, vairāk koncentrējos uz riskiem. (..)

Atzišos, ka man ir grūti saprast, kā turpināt šo sarunu – ja piecu gadu laikā varētu būt pieejams superintelekts, tas taču nozīmēs grandiozas pārmaiņas pilnīgi visās jomās!

Superintelekts spēs izdarīt pilnīgi visu, ko dara cilvēks, tikai labākā kvalitātē – medicīnā, militārajā jomā, jebkādu lēmumu pieņemšanā...

Manuprāt, visi svarīgākie lēmumi joprojām būs jāpieņem cilvēkiem – tā ir sistēma, kura būtu jāveido.

Pat ja šie lēmumi objektīvi būs sliktāki, mazāk pārdomāti un lēnāki nekā tie, kurus spētu pieņemt superintelekts?

Nesen redzēju interesantu pētījumu par mākslīgā intelekta izmantošanu slimību diagnosticēšanā. Pētījuma rezultāti liecina, ka mākslīgais intelekts pārspēj ārstus slimību diagnosticēšanā, turklāt neatkarīgi no tā, vai viņi paši izmanto mākslīgo intelektu vai ne. Proti, mākslīgais intelekts ir precīzāks par cilvēku, un cilvēka iejaukšanās šajā procesā var tikai samazināt precizitāti. Īlons Mask un vēl daži Silīcija ielejas iemītnieki uzskata, ka cilvēces nākotne ir ķermeniski sinhronizēties ar mākslīgo intelektu, lai palielinātu savu domāšanas jaudu. Mani šī perspektīva šausmina, negribu to piedzīvot, bet, iespējams, nāksies. Pirmie eksperimenti jau notiek un ir veiksmīgi – tie ļauj paralizētiem cilvēkiem atgūt savas spējas.

Nu, labi. Lai gan pieci gadi ir tuva nākotne, tomēr līdz tai vēl jānodzīvo. Ko mums Latvijā darīt tagad?

Pirmā acīmredzamā pārmaiņu joma ir izglītība – mākslīgais intelekts ļauj katru cilvēku mācīt individualizēti, ar tikai viņam piemērotu mācību programmu, katru savā tempā, turklāt neatkarīgi no tā, vai cilvēks atrodas Lazdonā vai Rīgas centrā. Tu vari dabūt pasaules labāko skolotāju, kas ar tevi pavada visu laiku! Zinot, cik grūti mums iet ar izglītības kvalitāti, šī ir iespēja kvalitatīvam izrāvienam.

Kas varētu notikt ar veselības nozari?

Ķirurgiem pārskatāmā nākotnē būs darbs, jo intelektuālā spēja mākslīgajam intelektam ir strauji attīstījusies, bet orientēšanās telpā ne tik ļoti. Diagnosticēšanā gan jaunie modeļi ir kvalitatīvi – iespējams, kvalitatīvāki par vidējo ārstu. Tāpēc pārmaiņas ir neizbēgamas – ja iestādes pašas nepiemērosies, būs komerciāli rīki, kas to izdarīs viņu vietā. Bet mēs esam sociālas būtnes! Ja jūtamies slikti, mums vajag otru cilvēku, tādēļ aprūpes funkcija veselības nozarē nepazudīs.

Vai tad mākslīgā intelekta balss vai robots nevar būt iejūtīgāks nekā vidējā medmāsa?

Cilvēkam nav tikai balss – ir siltums, smarža, kas iedarbojas uz mūsu zemapziņu. No otras puses, mākslīgais intelekts, protams, nekad nenogurst, nekašķējas, tam nav slihta garastāvokļa... Bet tā ir tālāka nākotne.

Un kā ar biznesu?

Par biznesu labi pateikts Mustafa Suleimana jaunajā grāmatā [10]. Tur viņš prognozē, ka drīz būs tādas mākslīgā intelekta sistēmas, kurām pietiek pateikt jomu, kurā vēlies veidot biznesu, un šī sistēma izpētīs tirgu, atradīs vietas, kurās ir pieprasījums, bet nav piedāvājuma, dizainēs

produktu, nolīgs ražotāju, uztaisīs mārketingu, distribūciju un palaidīs aprītē. To izdarīs tā saucamais mākslīgā intelekta aģents. Šobrīd esam uz šo aģentu izveidošanas sliekšņa – varbūt ne nākamo divu gadu laikā, kad aģenti vēl būs vāji, bet nedaudz vēlāk.

Satricinājums būtu, ja, piemēram, kāda nozare strauji pilnībā pārietu mākslīgā intelekta pārziņā un cilvēkiem vairs nebūtu darba, nebūtu biznesu?

Jā. Pēkšņi var pazust veseli biznesi. Piemēram, mārketinga kompānijās, ar kurām runāju, jau šobrīd stipri krītas rekrutēšanas tempi. Šī ir viena no tām nozarēm, kur darbaspēks drīz vispār vairs var nebūt vajadzīgs(..) Ģeostratēģiskie izaicinājumi arī nekur nepazudīs, mākslīgā intelekta tehnoloģijas, teiksim, Krievijas ārpolitiku nemainīs.

Ja vajadzētu dot vienu padomu politiķiem par to, ko ar visu šo darīt, kas tas būtu?

Vai nu atrodi kādu, kas tevi apmāca par jaunajām iespējām, vai arī saņemies un pamatīgi apgūsti tās pats – to attiecinot uz paša risināmajām problēmām. Dziļā jauno iespēju saprašana parasti arī ir tas brīdis, kad cilvēks pa īstam sāk saprast gaidāmo pārmaiņu mērogu.